

DIRVA

Nr. 46

Balandžio-April 20, 1960

Cleveland, Ohio

KAUNE RUOŠIASI STATYTI NAUJĄ ELEKTRINĘ

Antros hidroelektrinės ant Nemuno (ties Jurbarku) statyba atidedama neribotam laikui. Nugalėjo Maskvos padiktuotas planas statyti Lietuvoje didelę šiluminę elektros jėgainę. Paaiškėjo, kad ji bus statoma Kaune (Petrasiūnuose?). Statybos darbai prasidės tuojau, kai tik bus baigti darbai prie hidroelektrinės, tai yra, šių metų antrojo pusmečio pradžioje.

Energetikos ūkio valdybos viršininko pavaduotojas Algirdas Stumbras radijo

reporteriui aiškino, kad šiluminė jėgainė būsianti nepalyginti galingesnė už prie Jurbarko projektuotą Nemuno varomą jėgainę. Ir dabartinė tebebaigia moji įrengti Nemuno jėgainę ties Kaunu, lig šiol laikytoji milžinu, dabar jau tampa nykštukas prieš naująjį projektą... Šiluminės jėgainės viena turbina būsianti daug galingesnė už visą tą taip išgarsintą "Kauno jūros" varomą jėgainę. Iš viso, Nemuno naudingumas elektros jėgainėms vartyti staiga pasidarė menkas žinovų aiški-

nime. Anot Stumbro, net ir ties Jurbarku planuotoji jėgainė neišsprendžė "bendro kompleksinio elektrifikavimo plano". O tas "kompleksinis planas", pasirodo, yra toks, kad elektros energiją reikėsia duoti Latvijai ir Gudijai. Nemuno jėgainės, esą, nepagamintų tiek energijos, o numatytoji šiluminė jėgainė 1965 metais jau pilnai aprūpinsianti elektra visą Lietuvą ir dar liksia Latvijai bei Gudijai.

Šiluminė jėgainė nebus tokia nepriklausoma, kaip savojo Nemuno varomos jėgainės. Jai reiks labai daug kuro, o tas kuras bus gamtinės dujos, kurių šaltiniai yra Dašavoje, Ukrainoje. Iš ten, per Gudiją, dujotiekio vamzdžiai vedami pro Lietuvą, Latviją ir Estiją į Leningradą. Iki elektrinės būsianti nutiesta speciali vamzdžių linija. Be to, elektrinė laikysianti nemažas atsargas mazuto tam atvejui, jeigu dujų tiekimas susitrukdytų. Mazutas irgi turės būti improtuojamas.

Pirmoji turbina esanti numatoma įrengti jau 1963 metais. Alg. Stumbras pripažino, kad Lietuva elektrifikacijos požiūriu tebesanti nuskriausta, bet, įrengus naująją jėgainę, Lietuva iš karto iškilsianti į pirmaujančias pozicijas (panašiai buvo kalbama, ir pradėdant Nemuno jėgainę statyti).

RADO 17-TO ŠIMTMEČIO KUPIŠKŲ METRIKAS
Moksleivis Regimantas Kairys Kupiškėje, Ugnia-gesių g. 3, sukrypusios daržinės pastogėje užtiko stovą, oda aptaisytą knygą, kuri paaiškėjo esanti Kupiškio dekanato 1665-1701 metų metrikų knyga. Metrikos rašytos lotynų kalba. Knyga visiškai gerai išsilai-kiusi.

ŠVEDO ANSAMBLIO REPERTUARE TIK PROPAGANDA
Švedo ansamblis šiuo metu koncertuodamas važinėja po Lietuvą. Užsimota kelionės metu surengti 40 koncertų. Koncertų programa (Nukelta į 8 psl.)

DEMONSTRACIJOS LONDONE PRIEŠ H BOMBAS

Londone demonstravo apie 75,000 asmenų, reikalaudami visuotinio branduolinių ginklų sunaikinimo, britų ir amerikiečių karinių bazių panaikinimo Anglijoje ir Britanijos išstojimo iš Šiaurės Atlanto Gynybos organizacijos, kurios strategija paremta branduoliniais ginklais.

Demonstraciją organizavo ir jai vadovavo kairiųjų Branduolinio Nusiginklavimo komitetas, veiklūs jau trečius metus, tačiau šį kartą jam pasisekė pritraukti tūkstančius šalininkų iš vidurinėsios miestėnijos. Kai kurie stebėtojai sako, kad ši demonstracija buvusi pati didžiausia paskutinio šimtmečio bėgy.

Branduolinių ginklų priešai taip pat buvo surengę demons-

tracijas ir Vakarų Vokietijos miestely Bergen-Hohne, kur yra Vak. Vokietijos kariuomenės raketinio apmokymo centras. Čia iš aplinkinių didžiųjų miestų buvo sutelkta apie 1,000 demonstrantų.

VELYKŲ IŠKILMĖS SOVIETIJOJE

Kito pobūdžio-neorganizuotos, bet plataus masto--religinės manifestacijos konstatuotos Sovietijoje, kur Velykų šventės atšvėtos pirmą kartą sovietų istorijoje toklu plačiu mastu.

Maskvos ortodoksų cerkvės ir dvi veikiančios katalikų ir baptistų bažnyčios buvo perpildytos žmonių, ir gatvėse stebėtojams atrodė, kad šventė vos nepralenkianti oficialiąją didžiąją valdinę Sovietijos pavasario šventę--gegužės pirmąją. Tą išpūdi padidino ir tai, kad šiomet Rytų ir Vakarų Bažnyčių Velykos sutapo tą pačią dieną.

AREŠTAI PIETŲ AFRIKOJE

Pietų Afrikos policija, talkinama kariuomenės dalinių, areštavo per 400 asmenų, siekdama sukludyti visuotinį streiką, kurį planavo afrikiečių organizacijos, norėdamos pareikšti protestą prieš segregacinę vyriausybės politiką.

Kai kurių Pietų Afrikos departamentų administracija paskelbė, jog tie, kurie neatėis dirbti, būsią automatiškai atleisti, o nedirbantieji būsią išgabenami į afrikiečių rezervatus krašto gilumoje.

Pietų Afrikos darbo jėgą sudaro apie 450,000 baltųjų ir arti 2 milijonų kitų, daugiausia negrų ir maišyto kraujo afrikiečių.

INDAI PRIEŠ NUOLAIDAS

Apie 5,000 triukšmaujančių indų susirinko ties premjero Nehru namais, protestuodami dėl artėjančių derybų su raudonosios Kinijos premjeru Ču En-lai, Demonstrantų vadai įteikė premjerui Nehru petiją, kurioje reikalaujama ginti Indijos teritorinį integralumą. Minios nešamuo-se plakatuose buvo matyti šūkiai: "saugokis Kinijos imperializmo"--saugokis Ču šypsenos!" ir t.t.

Vėliau trys politinės partijos sušaukė masinį mitingą senųjų Delhi centre. Kalbėtojai reikalavo, kad vyriausybė būtų kieta derybose su kiniškais imperialistais. Demonstracijos buvo triukšmingos, bet tvarkingos.

Ču En-lai baigė pasitarimus Burmoje, kurie baigėsi be regimų rezultatų. Indijos vyriausybė tikisi, kad jis atgabsiaš naujus pasiūlymus, kurie padės išspręsti sienų ginčą.

Pavasario dienos Tėvynėje: balti beržai, avys ir piemenėliai... O gaila, kad laukai labai duobėti ir apleisti, o avių veislė, kaip ir visas gyvenimas, labai varginga...

KRUVINOS RIAUŠĖS PIETŲ KORĖJOJE

Prezidento Sygman Rhee vyriausybė paskelbė karo stovį Seoule ir kituose penkiuose Pietų Korėjos miestuose, kai į politines demonstracijas dėl praėjusio mėnesį įvykusių kontraversinių rinkimų įsivėlė studentai, viską naikindami ir degindami. Kariuomenės daliniai ir šarvuoti autovežimiai ginklais palaužė studentų demonstracijas, gatvėse

palikdami daug žuvusiųjų ir sužeistų.

Lig šiol turimomis žiniomis iš ligoninių, Seoule mažiausiai 71 asmuo žuvo ir per 250 sužeista kulipkomis. Šimtai kitų sužeisti lazdomis, akmenimis ir kitais po rankomis pakliuvusiais daiktais.

Vakare, demonstrantus išsklaidžius, Seoulo mieste pra-

sidėjo sunkus susišaudymas. Apie riaušes pranešama iš Masano, Taejono, Pusano, Taegu ir Kvangju, kuriuose taip pat paskelbtas karo stovis. Smulkesnių žinių apie riaušes tuose miestuose dar neturima.

JAV ambasados kalbėtojas Seoule pareiškė, kad amerikiečių pareigūnai riaušes stebį sudėliu susirūpinimu, nors tuo tarpu anti-amerikinių tendencijų dar nepastebėta.

Šiaurinės Korėjos komunistų radijas Pyongyange paskelbė, kad visoje šiaurinėje Korėjoje vyksta masiniai mitingai, kuriuose žadama parama Pietų Korėjos riaušiniams.

SOVIETŲ literatūriniam žurnale Novyj Mir paskelbta V. Dandincevo novelė "Naujųjų Metų pasaka", kurioje jis kviečia sovietų intelektualus pasišvęsti tikrajai tiesai, nepaisant pasėkų, kad "atnešus šviesą į tamsų kontinentą". Kai kurie Vakarų stebėtojai iš eilės užuominų daro išvadą, kad tamsiuoju kontinentu Dandincevas vadina Sovietiją. Prieš keletą metų daug triukšmo buvo sukėlęs jo drąsiai parašytas romanas "Ne vien duona".

L. Kančauskas

Mirė gen. T. Daukantas

Argentinoje, Buėnos Aires mieste, balandžio 10 staiga mirė gen. Teodoras Daukantas, nepriklausomoje Lietuvoje buvęs ministeris, valstybės tarybos narys, universiteto docentas ir ejęs kitas atsakingas valstybines pareigas.

Balandžio 10 Argentinoje gyveną kroatai minėjo savo nepriklausomybės šventę. Gen. T. Daukantas, aktyvus ten veikiančios Pavergtųjų Europos Tautų Sąjungos veikėjas, nuyko į minėjimą pasveikinti kroatų lietuvių vardu. Pasakęs karštą kalbą, plovimams lydint, nulipo nuo estrados ir, eidamas per salę, sukrito į ištiestas jam dėkojančių už kalbą kroatų organizacijų atstovų rankas. Salėje buvę gydytojai bandė jį atgaivinti, bet nepasisekė, ir netrukus radijo bangomis nuaidėjo žinia, kad mirė didelis lietuvių tautos kovotojas ir buvęs Lietuvos atstovas Argentinoje gen. T. Daukantas. Žinia smarkiai sukrėtė visą lietuvių koloniją.

Kitą dieną jis buvo palaidotas Avellanedos kapuose. Karstą iš lietuvių parapijos patalpų, kuriose jis paskutiniu metu Tėvų Marijonų priglaustas gyveno, paskutinį patarnavimą atlikdami, nešė Argentinos lietuviai skautai, kapuose atsisveikinimo kalbas pasakė lietuvių ir kitataučių organizacijų atstovai.

Gen. T. Daukantas daugiau kaip prieš 75 metus buvo gimęs Petrapielyje. 1903 metais įstojo į Rusijos karo laivyno mokyklą, kurią sėkmingai baigęs ir pasiilko laivyne. Po pirmojo pasaulinio karo, 1922 metais grįžo į atsikuriančią Lietuvą ir paskirtas aukštųjų karininkų kursų mokslo dalies vedėju. Vėliau buvo krašto apsaugos ministru, kariuomenės štabo viršininku, Lietuvos valstybės atstovu P. Amerikai, VDU privatdocentu, jūrininkystės inspektoriumi Klaipėdoje ir eilėje kitų pareigų.

1941 m. pradžioje ramiai mo-

kytojaujanti Alytaus gimnazijoje gen. T. Daukantą suėmė bolševikai, iš kurių kalėjimų jis išėjo, karui su vokiečiais prasi-dėjus. Antrąjį kartą artėjant bolševikams, sunkiai sužeistas buvo išvežtas į vakarus, kur prsidėjo skaudžiausias jo gyvenimo laikotarpis. Vienišas, be artimųjų ir šeimos, ligonis skurdo Vokietijoje, iki buvusio Argentinos atstovo Lietuvoje Arnaldo Barsanti pastangomis atvyko į Argentiną.

Čia, fiziškai kiek atsigavęs, vėl ėmėsi darbo, įsijungdamas į kovą dėl komunizmo pavergtų tautų laisvės. Deja, negalėstin-goji mirtis jau nebeleido jos sulaukti.

Gen. Teodoras Daukantas 1927 m., kada buvo Lietuvos krašto apsaugos ministru.

LITUANUS žurnalui remti komitetas, energingai telkias akademinio jaunimo leidžiamam ir gilia vaga kitataučių informavime apie Lietuvą ir lietuvių reikalus varančiam periodiniam leidiniui paremti, Balandžio 24 d. komitetas drauge su Grandinėle Clevelande rengia bendrą vakarą, kurio pajamų dalis taip pat eis LITUANUS žurnalui paremti. Nuotraukoje--komiteto nariai: V. Kasparavičiūtė, J. Gaillušiūtė, N. Kersnauskaitė, L. Tešmantaitė; R. Minkūnas, Č. Melsbakas, V. Kamantas, J. Smetona ir A. Garlauskas.

Dirvos nuotrauka

Taip buvo išdavinėjama Amerika

TŲ PINIGŲ SOVIETAJ NEPAJĖGĖ KLASTOTI

-- Ar galite man dar kartą tiksliai pavaizduoti, kaip suėjęte į sąlytį su White?--FBI valdininkas klausia Elisabeth Bentley.

-- Prašau nieko neužmiršti, nes ir menkiausia smulkmena mums gali būti labai reikšminga.

Bentley, kuri po pasitraukimo iš komunistų partijos gyveno visiškai užsidariusi, primarkia akis, tartum norėdama geriau atsiminti. Paskui ji pradeda pasakoti:

-- "Bill" man pavadė susitikti su White ir pareikalauti, kad jis man duotų pilną naują, dar apyvartont nepaleistų, okupacinių markių komplektą. Tačiau pasekretorius atsisakė. Jis net nenorėjo manęs priimti.

-- Ar jūs kreipėtės į jį ministerijoje?

-- Taip! Aš paskambinau į jo įstaigą. Centrinė mane sujungė, ir aš pasakiau slaptąžodį "Stalingradas", bet jis atsakė: "Ne, aš neturiu laiko ir tamstos nepažįstu."

-- O ką jūs darėte po to?

-- Aš grįžau į New Yorką, atgal pas "Bill".

-- Kokį kitą slaptąvardį turėjo "Bill"?

-- Mes jį vadinome "profesorium Grinke". Bet jis greičiausiai nebuvo profesorius. Eloga anglų kalba, man dar tebe-stovint tarpduryje, jis pradėjo bartis: "Jūs gi negalite pas mane atvykti, iš anksto nepranešus, iš kur jūs žinote mano butą?"

-- Ar jums nereikėjo iš anksto pranešti apie savo atvykimą?--

klausinėja valdininkas.

-- Žinoma, reikėjo, bet "Bill", pavesdamas man uždavini, labai skubėjo. Be to, perdėtas atsargumas man atrodė juokingas. 1943 metų pradžioje - ak, tai tęsėsi iki 1945 -- draugystė su

Sovietija New Yorke buvo mada. Net milijonieriai tuo metu kvietėsi komunistus į savo salionus ir eidavo į sovietinės pasiuntinybės ruošiamus priėmimus.

Bet, kai Bentley įėjo kambarin, "Bill" liovėsi priekaištavęs.

-- Kai aš jam pranešiau, jog White atsisako mane priimti, jis pasakė: "Tamsta dar kartą ten nueisi! Aš rasiu galimybę. Jis turi priimti. Paskambinkite man rytoj į vaistinę, jūs žinote. Prašykite "profesorių". Aš lauksiu lygiai 12 valandų."

Kitą dieną ji paskambino "profesoriui", kaip buvo sutarta, į vaistinę ir gavo įsakymą už dviejų dienų nuvykti pas White su New York Times paskutiniu numeriu rankoje. Po to ji vėl turėjo susitikti su "Bill".

Po trijų dienų, 1944 metų kovo pabaigoje, praėjus aštuoniems mėnesiams nuo Mussolinio areštavimo, kurį sekė Italijos kapituliacija ir karopaskelbimas Vokietijai, Elisabeth Bentley vėl kreipėsi į Harry Dexter White amerikine finansų ministerijoje.

-- Šį kartą jis sutiko mane priimti,--pasakoja ji toliau.--Jis net pasitiko mane koridoriuje ir, baillai kaip vagis dairydamsis, nusivėdė į savo kabinetą. White buvo nepaprastai nervingas ir nuolat dešiniąja ranka glostė savo "hitleriškus" ūselius. Du kartu jis atsistojo ir, pribėgęs prie durų, klausėsi, kas dedasi gretimame kambaryje. Greičiausiai ten sėdėjo jo sekretorė. Aš padėjau atsinešią laikraštį ant jo rašomojo stalo ir paklausiau, kaip "Bill" buvo man įkalęs: "Ar skaitėte pranešimus apie Stalingradą?"

Tuo metu, kai Elisabeth Bent-

ley pasakoja, valdininkas lygina jos pranešimą su ankstyvesniaisiais protokolais. Patenkintas jis konstatuoja, kad negalima apskaituoti jokių prieštaravimų.

--Ar jis aimanavo?--pagaliau paklausia.

Elisabeth Bentley nusišypso. --Žinoma, aimanavo. Jis visada aimanuodavo. Suvirškines sutartąją frazę, jis keistu dainuojam tonu pasakė: "Iš tikrųjų aš nieko negaliu padaryti. Jei čia konstatuos, kad stinga numerių, aš būsiu likviduotas!"

New Yorke Elisabeth Bentley paėmė taksį, du kartu jį pakeitė, bet po to, mesdama bet kokį atsargumą, pasakė reikalingą adresą: Metropolitan muziejus, 82 gatvės kampas.

--Šį kartą "Bill" buvo tikrai malonus,--ji toliau pasakoja valdininkui.--"Taip, tamsta gerai padarei, labai gerai," gyrė jis mane.

Jau kitą dieną sovietinio konsulato kurjeris išskrido iš New Yorko aerodromo. Tai konstatuoti buvo nesunku, ir FBI valdininkai buvo įsitikinę, jog užantspauduotame diplomatiname pakete buvo ir vokas su okupacineis markėmis.

Lėktuvus kurjerį nugabeno į Lisaboną. Iš ten jis per Kairą ir Turkiją išskrido į Maskvą. Jis vargu žinojo, ką savo diplomatiname pakete gabena. Didelio odinio krepšio, kuris būna grandine prirakintas prie rankos riešo, kurjeriai negali atidaryti. Tik užsieniu reikalų komisaras Maskvoje turi antrąją raktą kopiją.

Sovietiniai pinigų spausdinimo ir klastojimo specialistai su dideliu susidomėjimu apžiūrėjo kurjerio atgabentus okupacinių

IR VĖL "ENTUZIAZMO" IMPORTAS Į KAZAKSTANĄ

Prieš gerą pusmetį "socialistinėmis priemonėmis"--durtuvais ir kulipkomis--buvo skaudžiai numalšintas Karagandos komjaunuolių sukilimas, o balandžio pirmomis dienomis Maskvos radijas vėl pradėjo trimtuoti apie naują komjaunuolių "entuziazmą".

Visasąjunginio grūdų paruošos komiteto pranešimu, 33 traukiniai su įvairiomis statybos mašinomis--žemkasėmis, kranais ir kitomis reikalingomis priemonėmis,--kiekvienas lydimas 200 prityrusių statybininkų, išvyko į Kazakstaną "statybos planams paspartinti". Jų tarpe minimi ir traukiniai iš Lietuvos ir Latvijos.

Juokinga ir graudu darosi, pagalvojus apie "prityrusius statybininkus" iš Lietuvos, kur statyba taip atsilikusi, jog net Sniečkus kartą atvirai išklajo kolchozininkams: nelaukite valdžios paramos, o dairykites molio, šlyno ir piuvėnų ir lipinkites pastoges.

Dar ryškiau tai pasako balandžio 14 kom-kuntaplininkų organe Vilnyje paskelbtas pranešimas iš Kauno, kuriame pasakojama apie vieno labiausiai karo nuniokotų miestų--Šakių "prikėlimą iš griuvėsių". Jame pasakojama, kad po karo Šakiuo-

markių pavyzdžius, padidinamais stiklais ir cheminėmis priemonėmis išdirdami piešinius ir popierių. Jau po trumpo laiko jie priėjo vieningos išvados: tų pinigų neįmanoma suklastoti.

Po kelių dienų kurjeris okupacinių markių komplektą atgabeno atgal į New Yorką. Pridėtas lydraštys sovietiniai finansų ekspertai reikalavo tiktai popierių, dažus, be to, išsamiai nurodyti spausdinimo procesą.

(Bus daugiau)

se telikę 27 namai, o dabar, per 15 metų, jų skaičius padidėjęs iki 87. Paskaičiuokime, po kiek namų per metus komunistinė valdžia pajėgė pastatyti mieste, kur telkiasi viso apskrities (dabar vad. rajono) administracinės ir partinės įstaigos. Užtat patys gyventojai, kai kompartija, nebeįėjgdama išspręsti būty krizės, paskatino dairytis molio ir piuvėnų, vien per pastaruosius kelerius metus ten susirėmė 292 "individualinius namus".

Tačiau įdomesnis yra faktas, kad į Kazakstaną siunčiamieji "statybininkų traukiniai", su kuriais iš Lietuvos iškeliauja "socialistinių lakštingalų" šimtus kartų apdainuotos ir "spontaniškais" darbo žmonių mingais šimtus kartų Maskvai apdėkotos žemsemės, kranai ir kiti įrengimai su reikalingais joms aptarnautojais--Kazakstanan vyksta ne gyvenamų namų, o silosų ir elevatorių grūdams statyti. Ar tik ne palapinėse gyvena, praeitū rudens šalčiams užėjus, ir buvo sukilę Kazakstanan sugabenti komjaunuoliai.

Tik dabar Vakarų pasiekę atbėgėliai atvežė smulkesnių žinių apie praeitą rudenį įvykusį komjaunuolių sukilimą Temir Tur mieste, netoli Karagandos. Jau nuoliai, didžiųjų dalimi ukrainiečiai ir gudai, atvežti darbams prie statomo metalurginio kombinato, buvo laikomi nežmoniškomis sąlygomis didžiuliame palapinių miestelyje. Nebeišken-tėdami ir nesulaukdami sąlygų pagerinimo jie ir sustreikavo, reikalaudami geresnių gyvenimo sąlygų ir maisto pagerinimo.

Protestai nepadėjo; todėl spalio 3 d. 50 komjaunuolių grupė protesto ženklą padegė stovyklos valgyklą ir nužygiavo į Vostok priemiesčio rinką apsirūpinti maistu. Milicija buvo išvaikyta ir, kai pasklido gandas, kad iš Alma Atos, Almolinsko bei Balkaso atskraidinami baudžiamieji būriai--tūkstančiai komjaunuolių ėmė statyti barikadas. Partijos šulai šoko posėdžiai ir rojų ant žemės žadėti sukilėliams per atsiųstuosius agitatorius. Bet niekas jais netikėjo. Po to pradedo baudžiamųjų būrių veikla. Apie 100 jaunuolių-komunistų vietoje užmušta, daugiau kaip tūkstantis sužeista--jų tarpe nemaža miesto gyventojų, nieko bendro su sukilimu neturėjusių.

Šis atbėgėlių pranešimas bent iš dalies paryškina kai kurias komunistinės spaudon prasiver-

žusias užuominas (būta nusiskundimų net ir Vilniaus laikraščiui--se) apie sąlygas Kazakstane.

Pirmosios žinios apie neramumus Kazakstane pasiekė Vakarų jau gruodžio mėnesį, bet vis dar stigo aiškesnio vaizdo. Dabar jau aišku, kad tomis dienomis vykę vadovaujančių komunistų pergru-pavimai Kazakstane buvo iššaukti to sukilimo.

1959 spalio 11 buvo iš pareigų pašalintas Kazakstano KGB viršininkas, jo vieton iš Maskvos iššauktas vyriausiojo KGB viršininko pavaduotojas Lunevas, aktyvus Berijos likvidavimo bylos dalyvis. Spalio 21 įvyko Karagandos srities partinis plenumas, kuriame dalyvavo ir pats Kazakstano kompartijos pirmasis sekretorius Belajevs. Buvo nušalinta eilė aukštųjų partiečių, bet jau šių metų pradžioje išvytas iš pareigų ir pats valytojas -- Kazakstano kompartijos pirmasis sekretorius Belajevs.

Šiandien aiškiau galima suprasti ir Chruščiovo aimanas XXI partijos suvažiavime: "padėtis Kazakstane rimta... labai rimta..." Tai tikriausiai nebuvo aimanas vien tik dėl nederliaus. Gerai žinoma, kad metalų po metų Kazakstanan tūkstančiais siunčiamos žemės ūkio mašinos; gerai žinoma, kad tūkstančiai jų ten sugenda, surūdija ir eina į laužą, o tuo tarpu Lietuvoje ir kituose komunistų pavergtuose kraštuose jų trūksta.

Gerai žinoma, kad Kazakstano derliai jau kelintus metus vos gražina sėją. O kai derlius geras, kaip 1956 metais, jo nėra kur dėti ir kuo išgabenti--taip milijonai tonų javų ten ir supūsta. Lyg toj rusiškoj patarlėj: kai yra sulos, tai nėra duonos, kai yra duonos...

Beprotyškas ir atkaklus Chruščiovo užsispyrimas kolonizuoti Kazakstaną, kaimyninę Kinijos provinciją, jau pagimdė atvirus sukilimus ir Maskvai prireikė "socialistinėmis kulipkomis" malšinti savojo režimo avangardą--komjaunuolius. Bet po sukilimo, gruodžio pabaigoje, vis dėlto buvo pakelti atlyginimai ir pagerintas maitinimas. Ir naujieji "prityrę statybininkai", nors gyvens palapinėse, bet už padidintus rublius galės gauti daugiau "šimtagraminių". Gal jie tada lengviau užmirš tikrovę, ir "socialistinis rytojus", jiems atrodys ružavesnis.

(vb-jk)

You are invited to
OPEN HOUSE
at Our Expanded and Remodeled
MAIN OFFICE . . .
813 East 185th Street

CHARCOAL GRILL

WIND-PROOF UMBRELLA

12 PIECE OVENWARE SET

SAVE SAFELY...

and get a
FREE OPEN-HOUSE GIFT
of Your Choice

... when you deposit
\$100 or more
to a new or existing
savings account
at...

3 CONVENIENT OFFICES

BUSINESS HOURS
Monday through Thursday... 9:30 to 2:30
Fridays... 9:30 to 6:00

EUCLID DRIVE-IN WINDOW
Mon. through Thurs., 9:30 to 4:30 • Fri., 9:30 to 6:00

Celebrate With Us
through
Friday, April 29th

4%
CURRENT RATE

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

813 EAST 185th STREET
25000 EUCLID AVENUE
6235 ST. CLAIR AVENUE

J.S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

BALSUOKITE PRIEŠ

The Cleveland School Board's Fantastinį Tax Levies Gegužės 3 dieną!

PRAVEDIMAS ŠIŲ PAPILDOMŲ TAKSŲ PAKELTŲ JŪSŲ MOKESČIUS DAUG DAUGIAU, NEGU BET KADA BUVO CLEVELANDO ISTORIJOJE!

Balsuokite PRIEŠ šį projektą! Jis pakels jūsų mokesčius 1961 16%, o 1962 m. 19%!

(The Federation of Realty Interests visada remdavo geras švietimo programas ir jas toliau remis, bet dabar yra įsitikinę, kad \$36,800,000, kurių nori School Board, yra tikrai per trumpą laiką perdaug).

Federation of Realty Interests
Henry DuLaurence, Pres. 788 Union Commerce Bldg.

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

AUDRINGI PLOJIMAI

Oficialioje programoje buvo įsakmiai numatyta, kad Grevineko kolchozininkai svečius iš Italijos pakviestų pietų; tačiau, kai atėjo komanda "prie stalo!" — visi tai sutiko, kaip nuoširdaus spontaniškumo ženklą, ir buvo giliai sujaudinti.

--Drauge, --pusbalsiu kreipėsi Don Camillo į Peppone, kuris dar tebekreipė labai daug dėmesio, kad Don Camillo būtų jo kaimynas prie stalo, --man koku užsienyje viską rasti geriau, negu namie, bet aš turiu pasakyti: šitos sveikos kopūstų sriubos akivaizdoje aš tegaliu tik su pasiūlykštėjimu prisiminti anuos buržujiškus spaghetti ir makaronus, kuriais mes mėgaujamės namie. Ar ir tau nekyla toks pat jausmas?

--Drauge, --susnypštė Peppone pro dantis, --Po visa to, ką ištaisei šį rytą, tu t esi nusipelnęs tik vieno patiekalo: vinių aršeniko košėje!

--Na, panašiai reikėjo ir įsivaizduoti, --sumurmėjo Don Camillo.

Avienos kepsnys ir degtinė, be abejo, buvo aukštesnio lygio. Visa tai sudorofus, Peppone jau tereikėjo šeiminiškams padėkoti trumpa kalbele.

Ji neišėjo jam labai entuziastinga, bet ir draugas Oregovas jam atsakė nemažiau oficialiai.

Laimė, čia dar buvo draugas Don Camillo! Dar visai neseniai Stephano bute pergyventas nuotykis ir keli dideli degtinės stiklai buvo uždegti jo širdį ir įkaltinę ausis: iš Markso, Lenino ir Chruščiovo citatų susimontavęs galingą iššovimo rampą, jis pašoko erdvėn, kaip sputnikas, palikdamas paskui save kvapą užimančią kalbą. Net draugė Nadia Petrovna, kuri ištikimai vertė kiekvieną jo sakinį, balso drebbėjimu išdavė savo gilų susijaudinimą. Ir komisaro draugo Oregovo akys blizgėjo, tartum jose atsismuštų galinga liepsna.

Kunigas kalbėjo apie Grevineko kolchozą, kaip apie gyvą būtybę, ir galbūt pirmą kartą savo kolchozinėje istorijoje Grevineko kolchozininkai patyrė, koki laimingi ir svarbūs jie esą.

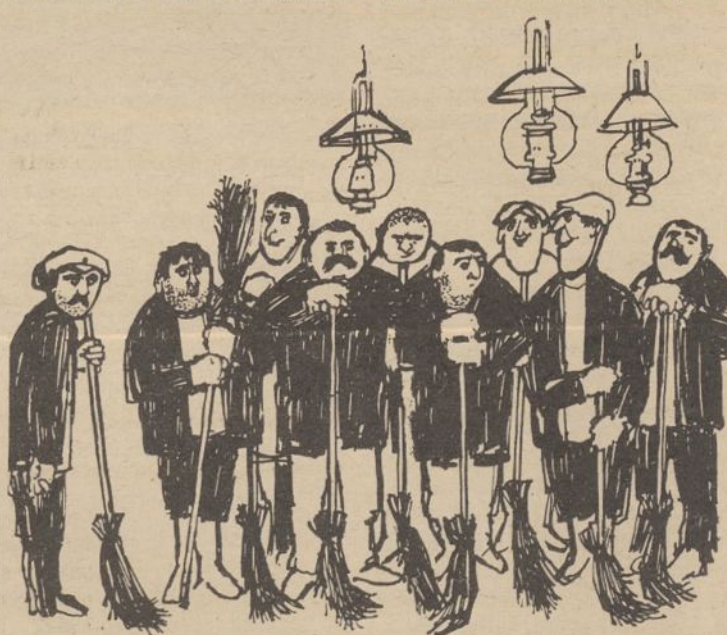
Savo kalbai jis pridėjo Verdi operos vertą finalą, kuris iš Peppones akių iššaukė dvi riešuto didumo ašaras, ir kurį palydėdū didumo karšti, ne, tikri atominiai apdusimentai, Draugas Oregovas pašoko, kaip apsvaigęs, pribėgo prie Don Camillo, pagriebė abi jo rankas ir judino jas, lyg gaisrininkų pompos rankenas. Taip be pertraukos pompuodamas, jis aukščiausio susijaudinimo tonu pasakė keletą sakinių, kuriuos Petrovna tuoj pat išvertė:

--Draugas Oregovas prašo pasakyti, kad partijai labai reikia tokių vyrų, kaip tu, propagandai tarp valstiečių skleisti, ir maldauna tave pasilikti Rusijoje. Mes turime specialias mokyklas,

kuriose tu galėsi per trumpiausią laiką išmokti rusiškai.

--Perduok draugui Oregovui mano didelę padėką, --atsakė Don Camillo, --Kai tik tinkamai ap rūpinsiu savo žmoną ir vaikus, tuojau grįšiu į Rusiją.

--Pasiimk laiko, kiek tik reikės, --pareiškė jam Petrovna, pirmą pasitarusi su Oregovu. Jei iškiltų kokių sunkumų, dabar žinai, į ką turi kreiptis.

Būrys kolchozininkų baigė valymą

Kolchozininkai ant stalo pastatė šviežios degtinės, ir, kai "išrinktieji" pagaliau pradėjo kelionę atgal, buvo jau gana vėli popietė.

*

Lietus buvo kelią pavertęs ištisu dumblo grioviu, ir tarpplatinė celė turėjo išsekvoti daug laiko ir jėgų, kad išstumtų autotokarą iš dumblyno.

Už maždaug dešimties kilometrų jie pasiekė plantą, einantį per "Raudonosios Vėliavos" sovchozą. Čia upė buvo išėjusi iš krantų ir virš grindinio buvo mažiausiai trisdešimt centimetrų vandens.

Todėl, draugui Oregovui leidus, draugas šoferis pasuko mašiną į kairę, Tifozo kryptimi, ir kelias valandas autokaras šokinėjo vingiuotų žvyrkelių, kuris,

nors ir siauras, bent turėjo keltą pagrindą.

Deja, vėl pradėjo lyti, ir kelionė pasidarė pavojinga, nes užpakalinė mašinos dalis pradėjo slidinėti, grasindama kiekvieną akimirka atsidurti arime. Draugui šoferiui tai buvo itin įtemptas darbas. Penkiasdešimtą kartą perjungdamas bėgius, jis užmiršo nuspaušti sankabą, ir ties posūkiu traktelėjo krumplylatis, tartum riešutas žnyplėse.

Pylė, kaip iš kibro, ir iš visko atrodė, kad lietus tęsis mažiausiai dar savaitę. Artėjo vakaras, ir mašinoje kilo sujudimas. Tifizo kaimas buvo tik už penkių kilometrų, todėl buvo nutarta draugą šoferį pasiusti ten su griežtu įsakymu grįžti arba sunkvežimiu arba traktoriumi.

Jis grįžo, kaip buvo išėjęs --pėsčias, Tifizo kolchoze buvo tik viena vienintelė mašina, kuri nestreikavo: pašaro elevatorius, kurio motoras keistu sutapimu tebeveikė.

Buvo nutarta, kad šieno keltuvams tam reikalui nėra tinkamas. Ir kadangi Tifizo kolchozas, de-ja, priklausė prie tų šešių nuo-

GYVENIMAS GRAŽUS, TIK DUONOS MAŽA...

V. Šlaitui LRD premijos įteikimo poga

Laikraščiai pranešė: V. Šlaitui paskirta LRD premija už jo poezijos knygą "Ant saulėgražos vamzdžio."

Keletą kartų apie premijuotąją poezijos kūrinį bekalbant pastebėjau, kad daugelis asmenų apie V. Šlaitą iš viso tik pirmą kartą tenugirdo... Apie naująją premijos laimėtoją dar niekur neteko ir kiek plačiau skaityti. Todėl čia ir atskleisiu keletą nuotrupų apie V. Šlaitą.

Pirmą kartą Vladą sutikau mokydamasis Ukmergės gimnazijoje. Žemaitkiemio miestelis, Ukmergės apskrityje, yra jo "gimtas miestas".

Taip jau susiklostė, kad mes abu jau pačiose pirmose gimnazijos dienose sutilpome į vieną draugų grupę. Jau tada pastebėjome, kad Vladas yra neblogas eilintojas.

Tuo laiku būti poetu, mums atrodė, kažkas nežemiška... Todėl visa mūsų draugija, su pačiu Vladu priekyje, kaip žiūrovai, pradėjome lankyti gimnazijos literatūros būrelį susirinkimus.

Tuometinis literatūros būrelis, vadovaujamas literatūros ir lietuvių kalbos mok. Pr. Naujokaičio, Ukmergėje buvo toks pat garsus, kaip anksčiau Br. Rai-

literatūros būrelio nariais. Čia V. Šlaitas pasirodė pirmą kartą viešai. Dideliam visų nustebimui, jis tapo

sitiko tik porą kartų. Eilėraščiai, žinoma, buvo išspausdinti.

Ukmergės gimnazijos lit.

V. Šlaitas (pritūpęs) tarp draugų gimnazijos gegužinės metu Pivonijos miške prie Ukmergės.

pripažintas ir "priimtas" pirmame pasirodyme. Buvo kalbama, kad naujam poetui kelias į pasisekimą atviras ir jo laukia saulėta ateitis... Tačiau savo kūryboje Vladas visad buvo lėtas ir kuklus. Savo eilėraščius jis visad stengėsi "nušlifuoti" labai atsargiai ir su dideliu klopšumu. Dažnai jis net šykštus buvo, kai kartais reikėdavo jo eilėraščių vienai ar kitai progai, kad ir tam pačiam literatūros būreliui.

Norėdami su V. Šlaitu "pasirodyti" už gimnazijos

būrelis buvo vieta, kurioje ne tik V. Šlaitui, bet ir keliems šimtams kitų atėjo tikresnis literatūrinis susipratimas. Eilė to būrelio narių, anais laikais buvę "garsūs", šiandien išsibars-tė po visą pasaulį. Kiek žinau, iš to būrelio šiandien yra išaugę du "didieji": Vilniuje kritikas K. Umbrasas ir Anglijoje mūsų dabartinis laureatas V. Šlaitas.

Pavarčius jo premijuotąją "Ant saulėgražos vamzdžio" man prisiminė tas pats autoriaus kuklumas, ir senas nusistatymas: geriau mažai, bet gerai.

Kai paskutinį kartą mačiau su Vladu vokiečių laikais, jis tarp kitko man juokais pasakė:

— Gyvenimas gražus, tik duonos mažai!... Man atrodo, kad taip jau visad su rašančiu yra, kad jam vis ko nors mažai... Jei "visko" užtektų, tai gal ir rašymo galios nebūtų.

V. Šlaitui kartais ir daugiau visokių nedatėklių buvo, tačiau tai jo nepalaužė ir jo lyrinį nerimą pavertė į derlingą mums dovaną. Jo rūpestingai paruošta knygutė tikrai nusipelnė LRD premijos. Ypač tai didelė dovana tiems ukmergiečiams, kurie V. Šlaitu anuomet buvo įtikėję ir jam ro-

Ukmergės valstybinė A. Smetonos gimnazija, viena iš pačių moderniausių Lietuvoje, baigta statyti 1938 metais.

los minėtas Panevėžio gimnazijos literatūros būrelis.

Atsimenu, nebuvo jokia naujiena, jei būrelio susirinkimuose pritrūkdavo vietos senoje gimnazijos salėje... Lankytojų dažnai būdavo gal kokie trys ar keturi šimtai. Patys susirinkimai visada būdavo ir jaukūs ir įdomūs. O mes (draugija), būdami ir galvomis ir žiniomis žemesni už aukštesnių klasių moksleivius, įsibraudavom kur nors į kamą, ir atidžiai sekdam susirinkimus. Čia pat savo tarpe mėgindavom pusbal-siu ir susirinkimuose "dalyvauti". Tuo laiku ir V. Šlaitas tik sau terašė.

Laikas bėgo ir mes augom. Beaugdami tapome ir

Ukmergės gimnazijos VI kl. mokiniai 1937 m. karinio parengimo pamokos metu, V. Šlaitas klūpo antras iš dešinės.

žėmis klotą kelią pranašavo...

Kaip šiandien prisimenu V. Šlaitą deklamuojanti rusų klasikų (rusų kalbą jis laisvai vartojo), o vėliau besidomintį ir angliškaisiais klasikais. Gal vien dėl to besimokant vėliau anglų kalbos, mes Vladą perkrykštijome į Mr. Slope (angliškai Šlaitas). Ir atsitiko tu man, kad mūsų Mr. Slope — V. Šlaitas atsidūręs didingoje lordų žemėje, taip tvirtai suėmė lietuviškos saulėgražos vamzdį...

Tikiu, Vladai, kad tai dar ne paskutinis kartas!

V. Ša.

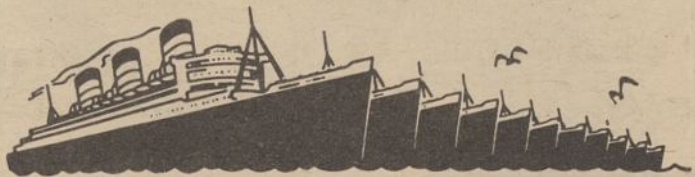
TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

PASINAUDOKITE PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU FIRMOS PATARNAVIMU

SIUNTINIAI SIUNČIAMAI Į SOVIETŲ RUSIJĄ,

Lietuvą, Ukrainą, Baltgudiją, Latviją, Estiją ir kitas respublikas

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC. Licensed by USSR

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI

2134 W. Chicago Ave.
CHICAGO 22, ILL.
Tel. Dickens 2-8232

3216 Sunset Blvd.
LOS ANGELES 26, Cal.
Tel. NOrmandy 5-9887

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

359 W. Broadway
S. BOSTON 27, Mass
Tel. AN 8-5040

11339' Joe. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresata pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigoje yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus. Atsiminkite, kad mes esame specialistai, kas liečia siuntinių persiuntimą.

LIETUVIŠKI SCRIAL JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue.
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Yra kuo ir pasidžiaugti

Rūpinamės ir baiminamės savo jaunąja karta. Kad ji iš lietuviškojo kelio tolsta, kad per daug į pramogas linkusi, kad tėvų kalbos išsižada. Žodžiu, kad jaunoji karta ir šokia ir anokia, tik jau ne tokia, kokiais mes tokiuose metuose buvome...

Niekas nepaneigs, kad tokie reiškiniai mums akis bado. Bet taip pat niekas neginčys, kad yra ir labai gražių pavyzdžių. Ir tai ne išimties atsitikimų, kuriuos taip pat reikia matyti, nes tikrai verta jais pasidžiaugti. Pasidžiaugti ir kitiems parodyti.

Bepiga buvo lietuviukui augti Nepriklausomybės metais Šiauliuose, Kretingoje, Marijampolėje ar panašiu miestų ir miestelių gimnazijose. Kur jisėjo ar ką bevaikė — vis į tokius pat lietuviukus atsiremė. O čia jau visiškai kitaip. Tas sąlygas visi gerai žinom, ir jų neverta čia kartoti. Taigi aplinkuma nepalyginama, o reikalavimai jei jau ir ne tie patys, tai nemažesni.

Dažnas iš tėvų, norėdamas, kad jo vaikai iš lietuviškojo kelio neiškryptų, daro viską, kad tie vaikai dažnai su lietuviškais susitikty, draugautų, laisvalaikį praleistų. Bet kiek yra tokių, kurie džiaugiasi, kad tik vaikai nesimažs po kojomis. O dar kitus jo draugus pas save pasikviesti, suruošti kokią patrauklesnę pramogą, tai jau ne jų, bet kitų reikalas...

O pagaliau, kiek mūsų bendrinės organizacijos rūpinasi, kad mūsų jaunimas dažniau susitikty, kad tokį susitikimą palengvintų savo globa arba kitaip talkintų. Dažniausiai tie visi susitikimų rūpesčiai, ar tai būtų sporto rungtynės, ar chorų išvykos, ar jaunimo organizacijų į kitas lietuvių kolonijas nuvykimas, priklauso jų pačių galvoms ir kišenėms. Normaliais laikais taip ir turėtų būti, bet atsimenant, kad dabar, tautiniu požiūriu, laikai nenormalūs, tai ir tos pagalbos iš šalies daug dažniau reikia. O kai jos nėra, tai pamažu susidaro tokia būklė, kada mūsų jaunimas pradeda į kitas puses dairytis ir nuo lietuviškumo nukrypti. Todėl kaltinant jaunimą, nereikėtų vengti pasižiūrėti ir į save, ką būsim gero padarę, padėję ar parėmę, kad taip nebūtų.

Iš seno esu pratęs stebėti lietuvių sportininkų žaidynes, nes ir pats anuose metuose daug laiko sporto aikštėse praleidau. Ir džiaugdamasis matau, kad į lietuvių sporto klubus įsijungia jau čia gimę, net lietuvių kalbos nemoka, lietuviukai. Jie, pajutę savųjų tarpe tą šilumą, kurios kitur negali rasti, susidraugauja ir tam tikra prasme lietuviškai atgimsta. Tik reikia, kad tos šilumos jie dar daugiau pajustų, dar labiau suartėtų.

Neteisybė, kad mūsų priaugantis jaunimas visiškai nesidomi lietuvišku spausdintu žodžiu. Domisi, tik jam reikia duoti tokios skaitytinios medžiagos, kuri jį dominatyviai, patrauktų, net ir pririštų. Iš skaitytojų judėjimo kartotekos matau, kad atsiranda daugiau ir daugiau mokslus baigusių jaunuolių, kurie laikraščio ieško, jį prenu-meruoja. Net ir labai gerų bendradarbių iš jų tarpo atsiranda. Ir ne vienai, ne du, bet jau ir Dirva gražiu jų būreliu gali pasidžiaugti. O turint tokių, drąsiau gali sakyti, kad lietuviškas spausdintas žodis ilgiau ir patvariau laikysis.

Čia augančiųjų lietuviybė bus kitokia, negu ją mes išgyvenome. Čia negali pasakyti, kad būtų taip, kaip buvo Kaune, Klaipėdoje, Vilniuje. Čia bus taip, kaip geriausiai gali būti New Yorke, Chicagoe, Clevelande. Mums svarbu, tik jiems nurodyti teisingą lietuviybės kelio kryptį, o turinį tegul jie patys kuria. Per prievartą išprausta, kaip vanduo nuo žąsies plunksnų nutekės. O pačių sukurta ir išgyventa, jiems bus miela ir patraukli. Taigi baikim už rankelių vedžioti studentus ir vis plėsyti, kad jie taip neina, kaip mesėjome. Neužmirškime, o apie tai rašiau Velykų numeryje, kad jie negali gyventi tuo praeities sentimentu, kuriuo mes gyvenam. Jie tų sentimentų neturi, nes arba ten nebuvo, arba iš viso atsiminti negali. Bet jiems reikia šios dienos sąlygose lietuviybės ugnį įduoti. O idavus tegul jau jie patys, savo jėgomis ne tik išlaiko, bet ir plačiau įveda. O ką padarys patys — visam amžiui paliks. Tada tikrai bus kuo dar daugiau pasidžiaugti, negu kad dabar džiaugiamės.

B. G.

GALDIKAS--MUMS DIDELIS MENININKAS

Dail. Adomo Galdiko darbai jau nebe pirmą kartą iššaukia įvairių nuomonių pasikeitimą Dirvoje laišku skyriuje. Po mano trumputės kronikinės apžvalgos Varduose ir Darbuose apie naująją Galdiko parodą, V.R. iš New Yorko Dirvos Nr. 41 pasigenda joje savos nuomonės stoka.

Apie dail. Galdiko, lygiai kaip ir apie kitų lietuvių dailininkų

kūrybą turiu savąją nuomonę, tačiau nebūtinai ją visuomet pareiškiu, viena ar kita kuria proga paliesdamas mūsų dailininkus Vardu ir Darbų kronikoje. Dažniausiai ta nuomonė būna "sudeiktinė" -- ne vieno, bet eilės žmonių. Vardų ir Darbų uždavinys yra ne kritiškai įvertinti kurį kultūrinį įvykį, bet jį tik atžymėti viena kita pastaba.

Pats V.R. pripažįsta, kad į Galdiko naujuosius darbus gražu žiūrėti ne todėl, kad jie Galdi-

SOVIETINĖS KULTŪROS VAIZDAS VILNIUJE

Balandžio 9 dienos "Tiesoje" "pagarsėjęs rašytojas ir "vice-prezidentas" J. Baltušis, jo plunksnos vertu vaizdingumu, piešia dabartiniais laikais Lietuvoje įsiveisusius kultūrinius papročius. Rašinyje pavadintas "Prie prekystalio būna ir taip". J. Baltušis rašo:

"Dešimtys žmonių užgula krūtinėmis prekystali. Tai laimingieji, už jų grūdasi kiti, vėliau įsiveržę į vidų. Vienas per kitą tiesia rankas su apgniaužtais pinigais, viens už kitą garsiau reikalauja: -- Pusi! -- Pusi! -- Du! -- Dar po vieną! -- porą alaus! -- Stumbrinė, panele! Duokite Stumbrinės ir limonado bonką! Ar apkurtote, po velnių!

Užja šurmuliuoja minia, Kamuočiai virsta palubėn dūmai, oras tvinsta keiksmiais, šūksniais. Kiti jau veržiasi nuo prekystalio, laužiasi į pasienius. Čia susidaro grupelės po tris, po keturis žmones. Jų rankose stiklinės, rupiai papiaustytos dešros gabalai, įstrižai perplėstos bulktės ir duonos atlaūžos. Iš po skvernų kyštelį baltagalvės kaktiukas, kliuksėdamas bėga į stiklines degtinėlė, čia pat uždažoma alum arba limonadu. -- Būk sveikas! -- I, sveikatą, kad tave...

Durys į gatvę veriasi. Nauja žmonių banga virsta į vidų. Praeiti nebėra kur. Grindys storai primintos. Pro dūmus nebeatpažinsi veidų, pritemusių lempučių šviesoj šmėžuoją kažkokie siluetai. Bet štai du stipriai dirba alkūnėmis, iriasi prie prekystalio. Abu jauni, vos ne paaugliai, bet akys raudonos, žandai perkreipti: -- Pusi! -- Pusi! -- Nori gerti, mokėk pinigų! -- pasipiktina parduotuvė. -- Klek čia padavė! Keturių rublių trūksta! -- Vyruklai nesiginčija. Atsisuka į minią: -- Imam dviese, kas trečias? Imam dviese... -- Aš trečias! -- atsisaukia nuo durų svirduliuojantis vaikėzas. Ir ima irkluoti artyn, aukštai iškėlęs rankoj trūkstantą sumą. O

ko, kad lietuvių, bet tik dėl to, kad tie jo spalviniai "chaosai" yra tikrai patraukliai sudėstyti. Čia V.R. atitinka daugelio lietuvių nuomonę, kas Varduose ir Darbuose ir buvo pareikšta. Šalia Galdiko abstraktų išskabink tokius pačius amerikiečio X., prancūzo Y., ir japono Z., V.R. žodžiais tariant, spalvų "chaosus", padenk dailininkų parašus, -- ir neatskirsi kuris Galdikas ir kuris kitas X. ar Y.: visi jie vienodai būtų arba patrauklūs arba nieko nesakytų arba sudarytų atstumiantį įspūdį, kaip V.R. sako. Kad apie paskutinę Galdiko parodą amerikiečių kritikų naujos nuomonės kol kas nesulaukėme, gal vienintelė priežastis ir nebus ta, jog New York, kaip V.R. sako, šalia Galdiko tuo pačiu metu vyksta dar apie 80 kitų dailės parodų.

Mes tačiau apie Galdiką nuomonę turime, ir tvirtą: Galdikas mums lietuviams buvo ir liks didelis menininkas, bet vis dėlto ne dėl jo abstraktų. O kad kartais ir su šiais Galdikas prasiškią tarp kitų svetimtaučių menininkų, tai, kaip buvo sakyta, mums lietuviams yra tik miela girdėti. Negi liūdnai dėl to reikty, Juozas Žilvinas, New York

KAIP TARP DURŲ PATS IKIŠA PIRŠTUS...

Vyt. Meškauskas, maurinių žinių skelbėjas, Vienybėje vis dar nerimsta. Tarpdurin įkišęs ir gerokai prisivėręs pirštus, vis dar bando rėkti, kad kiti ten jo pirštus įspraudė. Ir atrodo, kad dabar jau kalta Gaidžiūnas. Kalta dėl visko. Net ir dėl operos recenzijos, kurią parašė Iz. Motiekaitienė. Tik labai gaila, kad dar Gaidžiūnų neapkaltingai, kad Lituanistinės mokyklos koncerte nedainavo St. Baras ir kiti išdidūs solistai, neakompanavo A. Kučūnas. O gal kartais čia nageliai ir paties V. Meškauskos bei jo giminių prikišti? Jei jau nerėkia, tai tikrai neaišku.

H. Mintautas, Chicago

pasiestyje vėl: -- Tai būk sveikas... hik-hik... tft! -- I, sveikatą, kad tave...

Ką daryti "viceprezidentui" aprašius tokį vaizdą? Paprastai toki vaizdai vartojami vakariečių, ypač amerikiečių gyvenimo būdai vaizduoti. Baltušis išdrįsta prisipažinti, kur tokie dalykai dedasi. Jis nusistebi, bet atskleidžia, kur taip yra:

"Kas tai? Kokia niūrios praeities kryžkelių smuklė čia vaizduojama? Tai ne smuklė. Tai centrinis gastronomas centrinėje respublikos sostinės gatvėje".

Gastronomas yra maisto dalykų krautuvė, maždaug kaip amerikietiška "grocery". Ar galima įsivaizduoti tokią sceną "niūrios praeities laikais" didžiojoje Kau-no "Paramos" krautuvėje? Bet leiskime Baltušui pasakoti toliau:

"Užleikite tenai šeštadienį arba sekmadienį apie dešimtą vienuoliktą valandą vakaro, ir pamatysite šiuos vaizdus. Galėsite stebėti, kaip alkoholinių gėrimų prekystalio pardavėja nusiplūso, nusivarė nuo kojų, o vistiek nespėja patenkinti visų pirkėjų "poreikių", kaip tarp suaugusių girtautojų landžioja paaugliai."

Tam tikrais laikotarpiais (atrodo, kad ypač tada, kai Chruščiovui inkstuose sudiegia) užplūsta Rusiją, tuo pačiu metu ir Lietuvą, blaivybės propagandos banga. Girtavimas tada vadinamas "atgyvena", buržuazinių laikų supuvimo liekana" ir t.t. Reikalaujama tą "liekaną" galutinai išnaikinti, nes "tarybinis žmogus" esąs visai kitoks ir turįs daug kultūringesnių pramogų. Tada, paprastai, smerkiamas ir maisto krautuvų paprotys pardavinėti alkoholinius gėrimus išsineštinai ir net vietoje išgerti. Priešbolševikiniais laikais tokio papročio nebuvo nei girdėti. Tik "iš rytų šalelės" patekėjusi "kultūros saulė" atnešė tokią madą, kad maisto krautuvės pardavinėja alkoholinius gėrimus ir, be to, esti atdaros naktimis. Taigi čia jau jokia "buržuazinių laikų atgyvena", o tikrą, "tarybinio žmogaus" kultūros

Lietuvoj baleto kritikai entuziastingai sutiko jaunos balerinos Leokadijos Aškelovičiūtės pasirodymą. Nuotraukoje ji matoma šokanti "Miegančios gražuolės" balete su H. Baniu. Lenkiškas laikraštis jos pavardę rašo Aszkielowiczowna. Tai reiškia, kad ji iš lenkiškos šeimos gimusi ir augusi Vilniuje. Lietuvių pavardžių tas laikraštis nelenkina.

naujovė, kuri, jei kartais ir pa-peikiama, vistiek palaikoma.

Baltušis bando tokius dalykus išaiškinti, kaip nesusipratimą. Bet tuo pačiu metu atskleidžia, kad tai yra ir sovietinės sistemos pasekmė, būtent, pardavėjų pastangos žūt būt įvykdyti jiems nustatytą apyvartos planą, parduoti už tam tikrą sumą prekių. Todėl Baltušio pamokslas pasidarė gerokai supainiotas:

"Tarybinio gyvenimo metais nuostabiai išaugo mūsų žmonių kultūra, praturtėjo jų dvasinis pasaulis. Tūkstančiai bibliotekų, skaityklų, meninės savi-veiklos kolektyvų, neregėtai išaugę laikraščiai ir knygytaražai, radijo ir televizorių skaičiai galtingu srautu neša išprusimą, kultūros šviesą plačiosioms liaudies masėms. Tačiau ir šis

srautas nepramuša kai kurių prekybos darbuotojų mamutinės odos, niekas nepaveikia, niekas neišprusina. Jie mato tik planą. Į visa kita jiems nusi-spiaut. Plano vardan jie pasi-ruošę keliaklupsčiai prie la-biausiai atsilikusius elementus, kurių, deja, vis dar pasitaiko mūsų gyvenime. Būtent į juos, į šiuos labiausiai atsilikusius elementus, o ne į tarybinį pirkėją, ne į jo porei-kius ir kultūringą šių poreikių patenkinimą orientuojasi kai kurie Vilniaus prekybos vado-vai. Štai kodėl centrinis gastro-nomas centrinėje sostinės gatvė paverstas smukle. Pridursime: labai žemos rūšies smukle". Čia galima ir vieną patiks-linimą pridurti: maisto parduo-(Nukelta į 5 psl.)

bonkose, dėžutėse ar iš krano....

niekas negali pralenkti skonių
ugnim virto STROH'S!

Jūs niekur nerasit tokio skonio. kaip Stroh's, ar jūs naudosite iš bonkų, dėžučių ar tiesiai iš krano. Ir tik todėl, kad Stroh's yra vienintelis Amerikoje tiesiai verdamas ant ugnies. Išbandyk Stroh's alų lengvą, skanų ir gaivinantį.

Jums patiks

Stroh's
šviesesnis

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

+ aktualu + įdomu + aktualu + įdomu + aktualu +

Automobilių padangos

Nuo ko priklauso jų amžius

Pranas Ioga

Padangos yra viena iš svarbiausių automobilio dalių. Tai gali paliudyti bet kuris iš mūsų, nes dar niekas neišrado, kaip važiuoti be padangos ar su nuleista padanga. Automobilio motoras suka ratus ir padangos yra atsakingos už visus automobilio judesius. Todėl nemostabu, kad ir pats automobilio gerumas iš dalies priklauso nuo padangų. Jų pagalba važiuojama visokiais keliais, visokių oru ir visokiose klimatinėse sąlygose.

Kiekviena judanti automobilio dalis juda nustatyta kryptimi, ir tuo pačiu susidėvėjimo galimybės yra minimalinės. Tačiau padangos sudaro išimtį. Jos yra pripūstos oro ir tuo pačiu jautrios automobilio svoriui, kelio trintčiai bei jo nelygumams. Automobilio padangos nuolat lankstosi ir tuo būdu įkaista, nes siūliai ir guma yra blogi šilumos laidininkai. Tuo pačiu oras, esąs padangoje, įkaista net iki verdančio vandens temperatūros.

Tačiau retas iš mūsų žino, jog karštis yra didžiausias padangos priešinys, kuris yra ugdomas greitai važiuojant ir automobilio perkrovimui bei netinkamam padangos pripūtimui. Jau viena iš tų trijų priežasčių gali būti padangai žalinga. Tačiau kombinacija dviejų ar visų trijų gali baigtis nelaimė. Gal tik nedaugelis iš mūsų apie tai pagalvoja, kai perkrautu automobiliumi karštą vasaros dieną pasileidžia saulės įkaitintu keliu į atostogų kelią 70-80 mylių greičiu.

Šioje vietoje norisi atskirai prisiminti visus tris padangos priešinys. Keleivinių automobilių padangos, būdamos plonesnės, įkaista mažiau, negu sunkvežimių. Tačiau, kai važiuojama 80-90 mylių greičiu, nebelieka skirtumo. Didelis greitis karštomis vasaros dienomis gali greitai padangą perkaitinti ir tuo pačiu atnešti didelę nelaimę.

Paprastai padangos temperatūra kyla pirmąjį važiuojimo valandą ir paskui laikosi vienodai, jei važiuojama tuo pačiu greičiu. Pavyzdžiui, važiuojant 60 mylių greičiu, padangos temperatūra svyruoja apie 200 F. Po to su kiekvienu 5 mylių greičio padidėjimu padangos temperatūra pakyla po 20-25 F.

Temperatūrai pasiekus 250 F yra labai rimtas pavojus padangai sprogti, arba dažniausiai gaunasi taip vadinamas "tread chunk-out", kas reiškia, jog padangos paviršius susproginėja, ir mažesni ar didesni gumos gabaliukai atsiskiria nuo padangos.

Padangų perkrovimas taip pat prisideda prie perkaitinimo. Kiekvienos rūšies ir dydžio padangai Tire and Rim Association yra nustatytas taip vadinamas 100% kroviny. Pavyzdžiui, bet kuri 7,50-14 dydžio, kuris šiuo metu yra labai populiarus, pirmos rūšies padanga su 24 PSI (oro spaudimas svarais į kvadratinį colį) normaliai turi pakelti 1085 svarų krovinį. Ta pati padanga su 28 PSI privalo pakelti 1185 svarų krovinį.

Žinoma, padangą pripildžius oro iki 28 PSI, važiuojant jausis didesnis kratymas negu su 24 PSI. Tą išnaudoja padangų pardavėjai, norėdami įrodyti, jog vienos ar kitos įmonės padangos duoda švelnesnį važiavimą. Šiais metais pasirodžiusių mažųjų automobilių padangos dažniausiai yra 6,00-13 ir jų maksimalinis apkrovimas neturi praškti 725 svarus. Kiekvienas nenormalus padangos perkrovimas didina padangoje įlinkimą, ir tuo pačiu, padangai riedant, gaunasi didesnis lankstymasis.

Trečias dalykas, kurį automobilistai dažnai pamiršta, yra padangoje esančio oro kiekio patikrinimas. Anksčiau tai būdavo daroma daugiau ar mažiau reguliariai, bet dabar, pradėjus naudoti taip vadinamas "tubeless" padangas, važinėjama, iki padanga orą išleidžia visiškai.

Jau anksčiau buvo paminėta, jog kiekvienas oro sumažėjimas padangoje reiškia padangos perkrovimą, nes mažesniais oro kiekiais reikia pakelti tą patį krovinį. Čia turi būti įsidėmima pagrindinė taisyklė, jog oro kiekis padangoje tikrinamas, kai padanga yra šalta. Nereikia nusigąsti, jei, pavažiavus kelias valandas, padangoje atrandama

žymiai didesnę spaudimą, nes oras nuo karščio išsiplečia.

Kai pavažiuojame ilgesnį laiką, reguliariai šaltas 24 PSI oro spaudimas padangoje pakyla iki 30-32 PSI. Tai yra normalu, ir jei kas išleistų orą ir tuo būdu padarytų mažesnę oro spaudimą, tai tuo pačiu parašytų padangai mirties sprendimą, nes, padidėjus svoriui, ši perkaistų ir sprogtų.

JAV klimatinės sąlygos yra gana įvairios. Vienoje vietoje padangos naudojamos apie 8 mėnesius vėsioje arba šaltame ore ir tik 4 mėnesius karštame. Ki-toje vietoje padangos naudojamos 6 mėnesius šiltame ore ir kitus 6 mėnesius labai karštame, pav.: Texas. Padangos karštame ore dėvisi greičiau, negu šaltame.

Savaime aišku, jog klimatinės sąlygos yra nepakeičiamos, bet tai turi atsiminti kiekvienas automobilistas, kad nereikėtų Los Angeles gyventojui ginčytis su, sakysime, čikagiečiu, jog tos ar kitos įmonės padangos yra blogos ar geros, žiūrint kuris kalba.

Yra žinoma, jog padanga, kuri laiko apie 40,000 mylių prie vidutinės 70 F temperatūros, prailgo tik apie 30,000 mylių prie 80 F. Susumuojant, kas buvo anksčiau pasakyta, padanga dėvisi lėtai žiemą, normaliai pavasarį-rudenį ir greitai vasarą.

Be karščio, padanga nukendžia nuo duobėtų kelių, blogų vairuotojų įpročių automobilį stabdant ar pradedant važiuoti, nuo nubrūžinimų į šaligatvio kraštus. Tačiau tai mažuma, palyginus su padangos perkaitimu.

Kai kam gal kils klausimas, argi gumos įmonės nedaro pagerinimų. Atsakymas yra teigiamas. Vien tik 1959 metais gumos įmonės Akrone išleido apie 75 milijonus dolerių grynai bandymams. Tačiau visos gumos įmonės prisipažįsta, jog yra sunku prisitaikyti prie automobilių pramonės reikalavimų. Galingiesiems motorai, sunkesni automobiliai su automatinėmis transmisijomis ir kitokiais priedais, mažesni ratai—visa tai stato padangai vis didesnius reikalavimus.

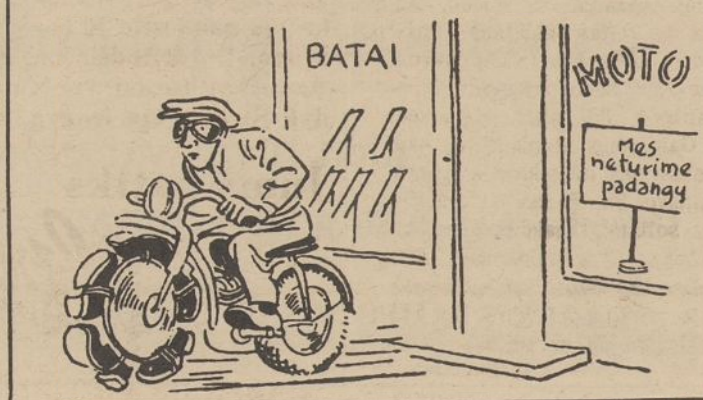
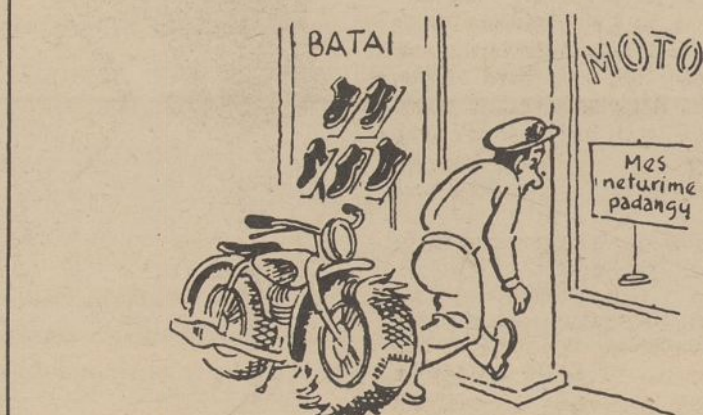
Auto pramonės reikalavimai tylesnių ir minkštesnių padangų diktuoja minkštesnės gumos naudojimą, mažesnę oro kiekį padangoje, kas automatiškai sumažina padangos amžių.

Šiandieninės padangos duoda maždaug tą patį amžių kaip ir 1935 metais. Tačiau šiandieninės padangos uždėjus ant T Fordo, būtų galima lengvai pasiekti 100,000 mylių, kas reiškia, jog padangos amžius būtų apie keturis kartus ilgesnis.

(Bus daugiau)

Štai kaip sovietinis karikatūristas išsprendžia padangų trūkumo problemą Sovietijoje...

Šiometinė LVS Ramovės Clevelando skyriaus valdyba: A. Mikoliūnas, V. Apanius, A. Jonaitis (pirm.), J. Smetona ir P. Mainelis.

Emigracija visur nutautina

Michailovinio komiteto agentūra, veikianti Vilniuje ir rytiniame Berlyne, nuolat lieja "graudzias" ašaras (nesakysime "krokodiliškas", kad, anot Zymano, krokodilų neįžėistumėm) dėl iš-eivių--emigrantų vaikų nutautimo Amerikoje. Niekad jie nepri-simena apie "savanorišką" emigraciją į Sibirą, kur vaikai ne-

turi savo kalbą mokyklų, kur tautybės sumaišomos ir kur skubiai joms dedama rusiška amalgama.

Apie vieną tokį emigranto šeimos nutautimo Sibire faktą per "Tiesą" balandžio 9 d. praneša M. Grigonis (pedagogas ir rašytojas, dabar perėjęs į daržininco-sodininko profesiją).

Viena Maskvos leidykla 1959 m. pabaigoje išleido knygą vardu "Padj Zolotaja" ("Aukso Dauba"), kurios autorius yra "V. B. Lavrinaitis", Užbaikalės rašytojas. M. Grigonis rašo, kad rašytojo senelis 1890 metais išvykęs (ne-žinia, savo noru, ar išsiųstas) iš Lietuvos į Sibirą ir įsikūręs geležinkeliniu Užbaikalėje, Či-tos mieste. Išsivežęs ir 10 metų sūnų Bronių (kuriam dabar su-kaktų 80 metų). To, jau Čitoje užaugusio Broniaus Laurinaičio sūnus Viktoras ir yra dabartinis rašytojas.

Aišku, jis ne tik nemoka lietuviškai, bet labai mažą ką te-žino apie savo kilmę. Iš nesu-

rusintos pavardės nesunku jam suvokti, kad jis lietuvių kilmės. Bet apie Lietuvą tiek nežino, jog girdėjęs iš tėvo, esą jie iš Lie-tuvos išvykę "iš kažkokio žalio kalno" (greičiausiai iš Kauno, nes Kauno Žaliakalnis ir anais laikais net rusams buvo žinomas, kaip "Zelionaja gora"). Bet jau tėvas apie tą žalią kalną prisimindavęs tik "lyg per sapną". Ten likusios vyresnės jo seserys, bet jau tėvas nežinojo, kaip pa-sikeitė jų pavardės, kai išteklė. Be to, dabar jos vargu ar be-gyvos. Rašytojas, tik antros kar-tos išeivio įpėdinis. Iš smalsu-mo, dar ryžosi pasiteirauti, ar nesuras giminių. Amerikoje yra ir ketvirtos-penktos kartos palikuonių, kurie žino esą iš lie-tuvių kilę, o kairur pasitaiko net ir lietuviškai gana gerai t nebom-kančių.

Laurinaičio-Lavrinaičio atve-jis daugeliui Lietuvoje primins, kas dedasi su lietuviškumo iš-laikymu tuose tūkstančiuose jau-nuolių, kurie išsiųsti į rusišką tirpinimo katilą Kazachastane ir kitose Sibiro žemėse.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Balandžio 24 d. 3 val. po pie-tų Jordan Hall įvyksta paskuti-nis šio sezono pabaltiečių kon-certas. Programą atliks pa-garsėjęs esčių moterų choras iš Toronto. Choro dirigentas-Udo Kasemeps. Koncerto progra-moje Bachas, estų, kanadiečių ir kitų kompozitorių kūriniai.

Minimas choras įsteigtas 1951 m. Toronte. Jis jau turėjo visą eilę išvykų ir koncertų, visur susilaukdamas palankių atsi-liepiimų.

Bostono estai mūsų koncertus visada gausiai lanko. Reikia ma-nyti, kad šį kartą ir lietuviai bus skaitlingesni Jordan Hall. Paremkime Pabaltiečių Drau-gijos veiklą, kuri tikrai yra mū-sų paramos verta.

PENKTASIS SUBATVAKARIS BOSTONE

Balandžio 23 d. 7 val. vakaro ALT Sąjungos Bostono skyriaus namuose rengiamas penktasis Subatvakaris. L.E. leidėjas J. Kapočius kalbės apie knygos at-siradimo techniką ir būdinges-nius nuotykius, kurie spaudos žmonėms pasitaiko. Beto, moky-tojas Izidorius Giedraitis pasiro-dys su savo kanklininkais.

Rengėjai rūpinasi, kad ir šis Subatvakaris būtų jausus savo nuotaika ir įdomus savo progra-ma. Laukiama vyresniųjų ir jaunimo, ypač akademinio jaunimo, kuris galėtų iškelti ir savo problemų.

JUOZO BAČIŪNO ATSI-LAN-KYMAS BOSTONE SUDARĖ Nau-josios Anglijos lietuviams gali-mybę plačiau susipažinti su Pie-tų Amerikos lietuvių gyvenimu. Kas negalėjo atsilankyti į tuo reikalų surengtą pranešimą, tas vėliau galėjo svarbiausias pra-nešimo mintis girdėti per Lais-vės Varpo radijo programą, kuri pasikalbėjimą su J. Bačiūnu į-rašė į juostą. Pasikalbėjimą at-liko programos vedėjas P. Viš-činis. Pasikalbėjimas buvo gy-vas ir įdomus, paremtas konk-rečiais pavyzdžiais.

LAISVĖS VARPO VAKARAS ĮVYKS BALANDŽIO 24 D. 2 val. po pietų High School salėje, Tho-mas Park, So. Bostone. Bus vaidinama P. Vaičiūno 5 veiksmų komedija Prisiikėlimas. Vaidins Hartfordo lietuvių dramos studi-ja, vadovaujama rež. Ipolito Tvirbuta.

Velykos be margučių būtų neįdomios... Trys clevelandietės lie-tuvaitės: Danutė Čiuberkytė, Liucija Garlaitė ir Rita Jucaitytė draugams primargino pilną pintinėle margučių...

Šiandien ir rytoj

★★★

"Šiandien pasaulis gyvena karo baimėje ir ta baimė neleidžia kilti naujam pasauliniam karui..."

Tokią išvadą daro prancūzų gen. Gallois neseniai pasirodžiu-sioje knygoje "Strategija atominame amžiuje", kurioje gal kiek brutaliai analizuoja padėtį.

Žmonės tarpusavy kariauja nuo pat iškūrimo žemėje, tam pa-naudodami įvairiausių ginklų. Bet atominiai ginklai, kuriuos dabar žmogus turi savo rankose, sukelia naujas problemas. Tie ginklai yra pavojingi ne tik priešininkui, bet ir pačiam puo-lėjui, tad jų naudojimas darosi beveik neįmanomas.

★

Šiandien abu didieji priešininkai, tarp kurių galėjo kilti gink-luotas konfliktas, turi atominis ginklus. Jei vienas jų turi dau-giau, o kitas mažiau, tas nesudaro reikšmės, nes mažiau-siai turintis gali suduoti mirtiną smūgį kitam, gal ne visiškai, kad išvengtų atsikirtimo panašiais ginklais. Susidaro padėtis, kad abu priešininkai galės vienas kitą sunaikinti. Nebent vienas jų pasirodys tokiame atominiam bombardavimui, kad iš pirmojo smūgio sunaikintų visus priešo karinius įrengimus, visas raketų bazines ir bombų sandėlius. Bet tam reikytų numesti labai daug atominų bombų ir jų sprogimas duotų tiek daug radioaktyvumo atmosferoje, kad puolimas, kaip bumerangas, atsigręžtų prieš puo-lėją ir jis žūtų drauge su visais žemės gyventojais.

Yra dar kitas paradoksas. Jei atominų ginklų panaudojimas reiškia pasaulio savižudystę, ar tai nereikia, kad tų ginklų tu-rėjimas neleidžia įsiiežti pasauliniam karui?

Nuo 1945 m. Rytai ir Vakariai turėjo ne vieną progą suvesti sąskaitas. Jei to nepadarė, tai tik bijodami vienas kito. Be atominų ginklų tretysis pasaulinis karas jau seniai būtų kilęs.

★

Mes gyvename ne tik karo baimėje, bet taip pat baimėje, kuri kliūdo karui kilti. Išivaizduokime, kad kas nors mus išlaisvintų iš tos baimės. Išivaizduokime, kad atominiai ginklai būtų sunaikinti iš vienos ir kitos pusės. Kokios būtų pasekmės? Ar mes negrįž-tumėme prie pirmąsios padėties, kuri buvo 1914 ar 1939 metais?

Pasaulinis karas šiandien būtų viską naikinantis. Tačiau jei jis pasidarytų ne viską naikinantis tai nebūtų kliūčių jam kilti. Pavyzdžiai rodo, kad su "sutartiniais" ginklais taip pat galima at-likti "didelį darbą"...

Šių dienų žmogus norėtų išsivaduoti iš baimės, bet gal būtų ši baimė dar jį gelbsti diena iš dienos nuo žuvimo. Taika per terorą, aišku, nepatenkina nė politikų, nė moralistų. Bet teroro galas ar jau reikėtų tikrą taiką, taiką be teroro, o gal tai būtų atnaujinimas galimybių vėl karui kilti?

1960 m. gegužės mėn. 7 d., šeštadienį, Engineers Bldg. salėje
- 100 St. Clair ir Ontario gatvių kampas, Clevelande

DAINAVOS
ANSAMBLIO

“VESTUVĖS”

Trijų veiksmų kaimo
buities vaizdas su
vestuvių papročiais
dainomis ir šokiais.

Kvietimai gaunami: Dirvoje, šv. Jurgio parapijos salėje sekmadieniais, Lietuvių Prekybos Namuose, Naujos Parapijos spaudos kioske ir pas Apylinkės Valdybos narius. Puiki ir lengvai pasiekiama salė. Pradžią 7 val. vak.

Visus kviečia į VESTUVES

Lietuvių Bendruomenės Clevelando Pirmosios Apylinkės Valdyba

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Visi kviečiami į Žibuoklių balių

Balandžio 30 d., 8 v. vak. A. L. Tautinės S-gos Chicago skyrius ruošia Žibuoklių balių, kuris įvyks Midwest Hotel, 6 N. Hamlin Ave. Programą išpildys solistė Nerija Linkevičiūtė, akomp. prof. Vl. Jakubėnui.

Veiks savas gerimų bufetas ir šokiams gros puikus orkestras. Įėjimas, su vakariene, 5 dol. Studentams 3 dol. Staliukai užsakomi ir pinigai iš anksto sumokami iki balandžio 28 d. imtinai, šiuo adresu: Stasys Mankus, 6915 So. Artesian Ave. Tel. PR 6-4701 (nuo 7-9 v. vak.).

Gėlių valso surinkti pinigai skiriami Lietuvių Bendruomenei paremti, lietuvių dalyvavimą Tarptautinėje Chicago parodoje.

Kviečiami visų uomenų skaitlingai dalyvauti.

IDOMIOS DISKUSIJOS

Chicago ALB apygardos švietimo vedėjo rūpesčiu, balandžio 10 sukviesta konferencija, kurios branduolys buvo Domo Veličkos tezės apmastymui apie inertiškąjį patriotizmą. Ribotą mūsų pasamones erdvę užpildė Lietuvos dangus, lietuviški berželiai ir kitoks daiktinis inventorių, -- dviems tuzinams profesijoje aktyvių Chicago mokytojų dėstė kalbėtojas. Šis daiktinis inventorių nurašytinas, nes nesuprantamas tremties mokykloje ir esąs neesminis. Išskirtinas idėjinis patriotinis inventorių: lietuviškasis mokslas ir menas, kuris yra tas pats ir Švėkšne, ir Chicagoje, ir Ugnies Žemėje. Jis turės mokinyje sužadinti mistinį Lietuvos ilgesnį. Prelegentas tvirtino, šias apraiškas stebėjęs ir radęs praktikoje. Jo siūlymu visi jaunimo organizacijų vadai perleistini per aukštąsias lituanistines mokyklas (Fordhame ar Chicagoje).

Pusamžiai, bet realūs klausytojai, pritarė iškėlimui patriotizmo esmės virš asmeninių sentimentų vandenėlių.

Šiuo atžvilgiu paskaita būtų buvusi naudinga jautriems minėjimų oratoriams ir kitiems graudenimo technikams.

Diskusijų metu pasigėsta mintis, kad amerikinis daiktinis inventorių veda jaunimą į tokį pat nekritiškumą, kaip ir tolimieji berželiai ir kviečiai, kad vedė vyresniusius.

Prieš paskaitą pravesta parodomoji pamoka ir aukštesniosios mokyklos gabios administratorės dr. A. Rūgytės pranešimai daugelio buvo suprasti, kaip paskaitos akivaizdžios iliustracijos.

Paskiausiai skaitytas mok. Plačo referatas apie priešvėlykinę pamoką mokykloje buvo sutiktas palankiau, tačiau ne berezervų.

Chicago švietimo vedėjo J. Ignatonio pavykęs bandymas yra paskatinimas ateitčiai.

* Ūkininkas MOTIEJUS VILIPAS, 63 m., po sunkios ligos mirė balandžio 1 d. Chicagoje. Buvo kilęs iš Dvariukų km., Linkuvos vals.

Velionis buvo vienas iš steigėjų "Vyturio" dr.-jos, kuri įsteigė privatinę Linkuvos progimnaziją, vėliau išsivysčiusią į valstybinę gimnaziją. Buvo pavyzdingas ūkininkas ir prieš bolševikų okupaciją ėjo įvairias atsakingas pareigas Linkuvos vals. ūkininkų draugijos.

Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

KERELIS BROS. CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.
ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.
REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

DETROIT

LAUKIAMAS KONCERTAS

Detroitiečiai laukia Lionės Juodytės koncerto, kuris įvyks gegužės 7 d. 7:31 p.p. Dom Polski salėje, 3426 Junction gatvėje. Dalį programos atliks tautinių šokių grupė "ŠILAINĖ", kuri yra šio koncerto rengėja.

Pastebėtina, kad L. Juodytės plokštelės turi labai didelį pasisekimą detroitiečiuose.

Bilietai gaunami Neringoje, ir pas Šilainės šokėjus.

A.B.

VAKARAS

Atvelykio šeštadienį, balandžio 23 d., 7 v.v. buv. lietuvių sveitainėje BALF skyrius ruošia va-

karą, kurio metu Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris suvaidins T. Brandon komediją "Karolio Teta". Po vaidinimo šokiai ir bufetas.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti.

SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, gegužės 1 d., 12 val. 15 min. buv. lietuvių sveitainėje šaukiamas BALF skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Bus renkama nauja skyriaus valdyba.

Visi nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.

V. RICKUS PAINTING-DECORATING INC. RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035
658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

20 metų tos srities
praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Prasideda ketvirtadienį 9:30 A. M.

the **MAY** company

Jūsų proga sutaupyti May's Metiniame

PAVASARIO IŠPARDAVIME

Nekasdieninis įvykis. — Planuotas mėnesiais iš anksto. — Duos jums geriausias prekes žemiausiomis kainomis. — Daiktai šeimai! Namams. — Žolei ir Daržui! Išpardavime May's 2 krautuvėse. — Mieste ir On the Heights!

Šis yra jūsų įvykis! Išpardavimas, kurio laukėte! Visi mūsų departamentai 2 didelėse krautuvėse yra kupini tinkamų pavasarinį prekių pačiom pigiausiomis kainomis. Pasirinkimas yra didelis, už tokias kainas kokybė geriausia ir patalpos paruoštos geram, greitam, mandagiam patarnavimui. Ateikite ir pasinaudokite šia taupymo proga.

VISŲ RŪSIO SKYRIAI PATARNAUS ŠIAME ĮVYKYJE.

KRAUTUVIŲ VALANDOS KETVIRTADIENIAIS:

Downtown — 9:30 A.M. iki 9 P.M. — On the Heights — 9:30 A.M. iki 9:30 P.M.

EAGLE STAMPS VISAD DUODA JUMS DAUGIAU SUTAUPYTI PAS MAY'S

rašyta
pirmojo
lietuviško
vaidinimo
plokštelė

Plokštelė įrašyta Montrealyje, R. C. A. Victor studijoje.

Vaidinimas trunka virš pusantros valandos - 2 plokštelės (4 pusės). Tinka visiems fonografams, turintiems 33 1/3 greitį. Viso komplekto kaina - \$10.

Užsakinant rašyti - Stp. Kęsgailai, 1577 Rue de Seve,
MONTREAL 20, P. Q., CANADA.

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

4% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
RE 1-7770

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai.
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Grandinėlių koncerto bilietai platinami Dirvoje, Spaudos kioskuose, p. Dabrilos maisto krautuvėje ir pas Vyt. Kamantą (MU 1-6767). Kainos nuo \$1.00 iki \$2.50. Visos vietos numeruotos. Studentams ir moksleiviams 75 c.

Koncerto dieną bilietai bus gaunami prie įėjimo nuo 2 val. po pietų.

Koncertas prasidės punktualiai, tad visi prašomi salėje būti prieš 5 val.

Po programos bus bufetas, šokiai grojant Melody orkestrui ir kitos pramogos.

• Kun. P. Dzegoraitis paaukojo \$10.00 Varšuvos lietuvių studentus siuntiniais paremti.

• Velykų dovanos šv. Kazimiero Lituanistinėje Mokyklai. Paskutinę dieną mokykloje prieš Velykų atostogas, bal. 9 d., atsilankė kun. A. Goldikovskis, mokyklos kapelionas. Jis ne tik su vaikučiais pasikalbėjo, bet taip pat visus apdovanojo saldumynais.

• Akademiniš Skautų Sąjūdis balandžio 9 d. turėjo narių sueigą, kurios metu

Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelių vadovai Clevelande, vietos jaunimo organizacijų talkinami, šį mėnesį vyko rinkliavą gimnazijos klasių statybai. Gegužės 22 d. tuo pat tikslu rengiamas vakaras šūkiu: "Jaunimas padeda jaunimui".

Nuotraukoje rėmėjų būrelių vadovai: (sėdi) A. Koklienė, K. Žukas, A. Liutkutė; (stovi) P. Karalius, A. Mikoliūnas ir A. Jonaitis. Nuotraukoje trūksta ALT S-gos rėmėjų būrelio vadovo V. Orinto.

Dirvos nuotrauka

• Bilietai į konkursinį jaunųjų menininkų koncertą, įvykstantį gegužės 14 d. Slovenian Auditorium, jau parduodami Dirvoje. Įsigykite iš anksto, kad turėtumėte geresnę vietą.

Išnuomojamas

5 didelių kambarių butas ir garažas. Pageidaujama suaugę. 455 E. 123 St. Telef.: HE 1-4747. (46)

GERA PROGA LIETUVIAMS

Seniai ir gerai veikianti delikatesų krautuvė, lietuvių rajone, išeinant savininkui į pensiją, parduodama. Kreiptis: 6510 Superior Ave., EN 1-6739.

PARDUODAMAS NAMAS

Dvigubas, po 5 kamb. Geram stovyje. Gaso šildymas. 1326 Giddings Rd. (48)

D. L. K. BIRUTĖS DRAUGIJOS CLEVELANDO SKYRIUS KVIEČIA VISUS Į

PAVASARIO KARTŪNŲ BALIŲ

gražiai išpuoštoji Lietuvių salėje, balandžio 23 d., 7:30 val. vak.

Programoje dalyvauja buv. operos dainininkė VLADA SABALIAUSKIENĖ, iš Rochester, N. Y.

Akompanuos I. PLECHAVIČIENĖ. Baletą šoks TERESĖ STASAITĖ.

DVI ĮDOMIAUSIOS KARTŪNŲ SUKNEĖS LAIMĖS

GRAŽIAS DOVANAS

Staliukus galima užsisakyti telef. PO 1-5614 nuo 5 val. vakaro ir pas V. Morkūniene MU 1-2762 nuo 10 val. ryto iki 4 val. vak.

Šokiai ir trumpa įdomi programa

JUS KVIEČIA

SEKMADIENIUI, BALANDŽIO 24 D.,

SLOVĖNŲ SALĖN (6409 ST. CLAIR AVENUE)

DALYVAUJANT

LIVIJAI KASPERAVIČIŪTEI ir SAULIUI ALKAIČIUI

GRANDINĖLĖ

1. šokio, muzikos koncertui,
2. vaišėms, pramoginiams šokiams.

KONCERTO PRADŽIA 5 VAL. P. P. (PUNKTUALIAI).

(Ateisi vėliau, matysi mažiau).

Lituanui Remti ir Grandinėlių Tėvų Komitetui

BALSUOKITE PRIEŠ

The Cleveland School Board's Fantastinį Tax Levies Gegužės 3 dieną!

PRAVEDIMAS ŠIŲ PAPILDOMŲ TAKSŲ PAKELTŲ JŪSŲ MOKESČIUS DAUG DAUGIAU, NEGU BET KADA BUVO CLEVELANDO ISTORIJOJE!

Balsuokite PRIEŠ šį projektą! Jis pakels jūsų mokesčius 1961 16%, o 1962 m. 19%!

(The Federation of Realty Interests visada remdavo geras švietimo programas ir jas toliaus remis, bet dabar yra įsitikinę, kad \$36,800,000, kurių nori School Board, yra tikrai per trumpą laiką per daug).

Federation of Realty Interests
Henry DuLaurence, Pres. 788 Union Commerce Bldg.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

KAS IR KUR?

• **Montrealio Lietuvių Dramos Teatras** jau vykdo "Milžino Paunksmės" i plokšteles įrašymą. Tikisi, kad iki birželio vidurio atliks pagrindinius darbus, o po to jau seks rūpestis jas išleisti į rinką. Norima, kad rugpjūtyje jau visas būtų gatava. Tai būtų didelė dovana ir žalgirio mūšio su kaktai ir Vytauto karūnacijos dienai.

• **A. Laurinčiukas**, buvęs Komjaunimo Tiesos redaktorius, kurio parašas paskutinį kartą buvo Komjaunimo Tiesoj 1959 metais gruodžio 12 dieną ir po to viešumoje buvo dingęs, dabar yra New Yorke, kaip specialus korespondent t a s Jungtinėse Tautose sovietinio žurnalo "Sovietskoje Choziajstvo".

• **Dail. V. Ratas, H. Šalcauskas** ir **Šimkūnas** dalyvavo Sydnejuje vykusioj dailės parodoje. V. Rato raizinių "Kelonė" nupirko N. S. W. Meno Galerija.

• **ALTS Wisconsin** (19) skyriaus valdybon, korespondentiniu balsavimu, išrinkta: **Leonardas Dargis**, **Petras Petrušaitis** ir **Vladas Skirmintas**.

• **Dr. L. A. Dirda**, iš Chicago, mokėdama metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• **Lietuvių Dienos**, iliustruotas mėnesinis žurnalas, einas Los Angeles (4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, Cal.) balandžio 24 d. švenčia 10 metų sukaktį. Dešimtmečio minėjimas - banketas ir koncertas įvyks Roosevelt viešbutyje.

• **Vilniaus K. L. Sąjungos St. Catharines** skyrius ir šiais metais ruošia Joninių šventę. Šventės meninei programai atlikti birželio 25 d. važiuoja visas Grandinės kolektyvas.

• **Meno paroda**, Freiburgo meno mokyklą baigusių dailininkų, atidaroma Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, balandžio 23 d. Dalyvauja J. Akstinas, V. Balukienė, V. Ignas, A. Kurauskas, R. Mozoliauskas, J. Mielulis, M. Nasvytis, V. Remeika, J. Šapkus, J. Šapkuviene ir R. Viesulas. Rengia Korp! Gintaras.

• **Andrius Mironas**, dirbęs Los Angeles mieste spaustuvėje, kaip linotipininkas, nusipirko gražų vienos šeimos namą, su maudymosi baseinu ir kitais patogumais.

• **J. Girevičius**, iš St. Catharines, mokėdamas metinę prenumeratą, atsiuntė ir \$5.00 auką.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Dr. Vytautas Vygantas, Lituanus žurnalo vyr. redaktorius, aktyvus jaunosios kartos veikėjas, neseniai išrinktas tarptautinės katalikų intelektualų Pax Romana organizacijos pirmininku. Tarp tautiniu mastu tai aukščiausiai iškilęs lietuvis, vadovaujans 2 milijonus narių 55 pasaulio kraštuose turinčiai organizacijai, Dr. V. Vygantas taip pat yra Ateitininkų Federacijos valdybos narys, ALRKF CV narys, ALT Tarybos narys, Lietuvių Studentų Sąjungos garbės narys. Šiuo metu jis rūpinasi Lituanus vajeus pasisekimu.

V. Valaičio nuotrauka

Kazimiero Lukšio, taip pat didelio keliautojo ir buvusio filmininko rezidencijoje Santa Monikoje, dalyvavo gražus būrys svečių Don Kuraičio pagerbimo ir susipažinimo pobūvyje... Sėdi (iš kairės į dešinę): Bertulienė, Kuraitis, A. Lukšienė, prof. M. Biržiška, K. Lukšys, Stovi (iš kairės į dešinę): Dr. P. V. Raulinaitis, M. Žymantienė, prof. S. Žymantas, D. Railienė, A. Gustaitis, Bakūnienė, V. Bakūnas, B. Raila, komp. B. Budriūnas, A. Raulinaitienė, A. Raulinaitis, Pauliukaitienė (Kuraičio podukra), A. Budginienė ir komp. J. Bertulis.

B. Budgino nuotrauka

Los Angeles lietuviai

"Pakeliavo" po Rusiją

Pirmąjį balandžio sekmadienį išsiblaškyti ir pailsėti po skaudaus šeimyninio smūgio, žmonos mirties, iš Chicago buvo atvykę į Los Angeles žinomas keliautojas ir laikraštinkas Don Kuraitis. Ta proga Los Angeles lietuvių visuomenei jis parodė keletą savo kelionių filmų, rodytų daugelyje kitų lietuviškų kolonijų miestuose. Filmai apėmė dalį jo kelionių per Europą, Lenkiją, Maskvą ir Krimą. Tai visai neblogi spalvoti filmai apie vietoves, žmones, gyvenimo būdą ir kaikiuriuos nuotykius. Beabejo, dar geriau jie būtų atrodę, jei prie jų parengtų ir formos būdą būtų prisidėjusi kokio filmų specialisto, pvz., mūsų žinomo Povilo Jasiukonio ranka.

Iš kelionių po Rusiją D. Kuraitis, deja, galėjo nufilmuoti ne tai, ką būtų norėjęs, bet tik tai, kas buvo leidžiama ir kas lėjo į griežtai nustatytą turistinės kelionės planą. Tačiau filmus rodant, pats Kuraitis čia pat gyvu žodžiu teikė plačių paaiškinimų ir komentarų. Tai papildė, ko trūko paveiksluose, ir nušvietė tikrąją prasmę. Jo komentarai buvo įdomūs, šalti, humoristiški ir politiškai teisingi. Jei juos būtų girdėję sovietiniai politrukai, būtų karčiai raukęsi... Po kelionių filmų, Kuraitis dar parodė ir savo asmenišką filmą,

suktą prieš 20 metų, kur buvo įamžinta daug vaizdų ir žmonių, kai Amerikon atvyko Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Šio filmo iškarpos galės būti labai įdomios mūsų istorijai.

Vakare A. ir K. Lukšiai savo rezidencijoje Santa Monikoje su ruošė svečini puikias vaišes ir supažindino su kaikiuriais mūsų kolonijos lietuviais. Ta proga buvo daug sveiklinimų ir linkėjimų, pasikeista įprastinėmis prakalbomis ir nemažai padiskutuota apie atsiveriančius kelionių galimumus į sovietinę Lietuvą. Paaiškėjo, kad iš Chicago neilgai trukus laukiama daugiau ir platesnių ekskursijų į Lietuvą, jeigu tik pavyktų išsiderėti, kad tos kelionės būtų ne tik į Vilnių, bet ir po visą Lietuvą. Tuo klausimu nuomonės jau dalinasi ir skyrėsi. Tokios kelionės, kurios bolševizmui teduotų tik stambių pajamų ir propagandinės naudos, vargiai galėtų būti patiesinamo ir tikslingos. Ypač dabar, sovietams sugalvojus naują meškerę dėl "tarybinių piliečių" atsisakymo.

NEW YORK

ĮSTEIGTA LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ LYGA

Balandžio 12 d., Liet. Pil. Klubas, Brooklyn, N.Y. įvyko susirinkimas, kuri atidarė buvus respublikonų lietuvių grupės atstovus V. Barčiauskas ir apibūdino ligšiolinį lietuvių dalyvavimą remiant respublikonų partijos kandidatus. O jie iki šiol dalyvavo ne savo vardu, bet kartu su kitomis tautybėmis. Vyt. Abraitis pabrėžė, kad

mes, turėdami savo tautines organizacijas, negalime likti vien pasyviais stebėtojais ir amerikiečių politinio gyvenimo. O norint įvairiomis progomis iškelti savo tautos interesus, turime aktyviai jungtis į jų gretas. Juo mūsų jėga bus svaresnė, juo daugiau laimėsime pripažinimo, juo mūsų žodis bus labiau ir greičiau išgirstas. Jis siūlė steigti atskirą vienatę ir dirbti lietuvių vardu. Šį klausimą susirinkimas išdiskutavo ir įsteigė Amerikos Lietuvių Respublikonų Lygą New Yorke, kurios politiniu vadovu išrinktas Vytautas Abraitis ir Li-

mes, turėdami savo tautines organizacijas, negalime likti vien pasyviais stebėtojais ir amerikiečių politinio gyvenimo. O norint įvairiomis progomis iškelti savo tautos interesus, turime aktyviai jungtis į jų gretas. Juo mūsų jėga bus svaresnė, juo daugiau laimėsime pripažinimo, juo mūsų žodis bus labiau ir greičiau išgirstas. Jis siūlė steigti atskirą vienatę ir dirbti lietuvių vardu. Šį klausimą susirinkimas išdiskutavo ir įsteigė Amerikos Lietuvių Respublikonų Lygą New Yorke, kurios politiniu vadovu išrinktas Vytautas Abraitis ir Li-

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

ma šį kartą visiškai "suliaudinta". Pradedama paties švedo sukomponuota "Tegu skamba mūsų daina" (ne ištrauka iš "Kur bėga šėsupė). Toliau "Daina apie tėvynę" (didžiųjų!), "Kau-no marios" (apie elektrinę), "I komunizmo viršūnes" (vertimas, muzika Gliero) ir keletas rusų, lenkų, moldavų, jų tarpe lietuvių liaudies dainų. Antrojoje koncerto daly "Rugiapiūtė jau baigta" — ne pagal tautosaką, o pagal Mieželaičio su Marcinkevičium paru oštą kolchozus garbinantį tekstą. (LNA)

Cicero Aukšt. Lituanistinės mokyklos VI kl. mokiniai pamokų metu šv. Antano parapijos mokyklos patalpose su mokytoju Česlovu Grincevičiu.

E. Šulaičio nuotrauka

JAV ir KANADOS JAUNŲJŲ DAINININKŲ, SMUIKININKŲ IR BALETO ŠOKĖJŲ

KONKURSO KONCERTAS

Įvyksta gegužės 14 d., šeštadienį, Slovenian Auditorium, Clevelande

Padžia 7 val. vak. Rengia Dirva

Kviečiame gausiai dalyvauti Clevelando ir viso Ohio lietuvius. Taip pat laukiame svečių iš Detroito, Pittsburgho ir kitų lietuvių kolonijų. Praėjusių metų konkurso koncertas parodė, kad tokios progos negalima praleisti ir būtinai reikia dalyvauti.